

خصوصی سازی شرکت های بیمه

آیا راه برای خصوصی سازی صنعت بیمه هموار است؟

به گفته مدیرعامل شرکت بیمه آسیا، شفاف سازی، ارزش گذاری و تجدید ساختار مالی از ملزومات و چالش های خصوصی شدن صنعت بیمه کشوراند.

بسیار مهم و اساسی، سرفعلی شرکت های بیمه است. بزرگترین سرمایه شرکت های بیمه، باور و ایمان مردم به آنهاست. اگر امروز یک شرکت بیمه خصوصی تأسیس شود، برای جلب اعتماد و اطمینان مردم باید راهی طولانی بپیماید تا جای خود را در جامعه بازکند. گفتنی است، بیمه آسیا این جایگاه را پیدا کرده و مهمترین مسأله در ارزشیابی سهام، همین موضوع و چگونگی ارزیابی آن است. رییس هیأت مدیره بیمه آسیا در مورد زمان واگذاری شرکت های بیمه اظهار داشت: زمان واگذاری شرکت های بیمه، دقیقاً معلوم نیست، اما برای هموار کردن مسایل مربوط به خصوصی سازی آنها، کارگروهی در وزارت امور اقتصادی و دارایی با مشارکت همه شرکت های بیمه و کارگروه های اختصاصی، مثل کارگروه حقوقی که در بیمه آسیا پیگیری می شود، تشکیل شده و به سرعت، کارهای مربوط به اصلاح مقررات، قوانین و اساسنامه و تهیه قوانینی در مراجع ذیربط مثل مجمع عمومی، هیأت وزیران یا مجلس در حال پیگیری است. ما اعتقاد داریم خصوصی سازی شرکت های بیمه، تحول جدیدی در بازار به وجود خواهد آورد و این شرکت ها می توانند در بخش خصوصی، رشد و فعالیت قابل توجهی داشته باشند. پیش بینی می شود امسال این کار صورت گیرد.

ضمیمه در مورد موانع خصوصی سازی شرکت های بیمه دولتی گفت: موانع موجود، بیشتر قانونی، مقرراتی و شکلی است. به طور مثال، شرکت های بیمه براساس اساسنامه مصوب هیأت وزیران در سال ۶۸ اداره می شوند که به محض تصمیم گیری برای خصوصی شدن شرکت های دولتی، این اساسنامه باید تغییر کند و این شرکت ها، به سهامی عام تبدیل شوند.

از طرف دیگر، مرجع تغییر اساسنامه، مجمع عمومی است و مجمع فعلی متشکل از سه وزارتخانه است که نمی تواند آن را تصویب کند، بلکه باید سهام تا حدی عرضه شود که مجمع جدید شکل بگیرد. مشکل دیگر مربوط به ارزیابی و تعیین ارزش سهام این شرکت ها است. ما تجربه ارزش گذاری سهام در بخش تولیدی، بازرگانی و خدماتی را داریم ولی در بخش های تخصصی مانند بیمه، تجربه ای نداریم و این کار به سادگی امکان پذیر نیست. از سوی دیگر، یکی از موارد عدم شفافیت صورت های مالی، به این برآوردها و تخمین ها برمی گردد.

مدیر عامل بیمه آسیا در مورد مدیریت شرکت های بیمه دولتی پس از خصوصی سازی گفت: در شرکت های بیمه باید محور مدیریتی حفظ شود و جابه جایی مدیران، به سرعت ممکن نیست، چرا که بیمه، فعالیتی بلندمدت است. اگر هر سال یک هیأت مدیره حاکم شود، با نوع فعالیت بیمه سازگار نیست. در تمام دنیا هم، شرکت های بیمه به رغم این که سهام دار خرد دارند، مدیرتشان پایدار و مستمر است. پس سهام دارانی باید در صنعت بیمه مشارکت کنند که به این صنعت

شرکت در بازار سرمایه طی ۶ ماهه اول سال ۸۶ حدود ۲۰۲ میلیارد ریال افزایش یافت که از آن میان، مبلغ ۷۷ میلیارد ریال به معاملات سهام در بورس اوراق بهادار، ۲۸ میلیارد ریال سرمایه گذاری در شرکت های غیر بورسی و مبلغ ۹۷ میلیارد ریال برای خرید سپرده های بلندمدت بانکی تخصیص یافته است. درآمد شرکت در بخش سرمایه گذاری نسبت به ۶ ماهه اول سال ۸۵ رشدی بالغ بر ۲۰ درصد داشته است.

آقای ضمیری در مورد سود پیش بینی شده هر سهم (EPS) بیمه آسیا در صورت خصوصی شدن اظهار داشت: از آنجا که مبنای محاسبه EPS دو فاکتور سرمایه و میزان سود است، نمی توان EPS شرکت را اعلام کرد. در ضمن، طرحی در دست است تا مطابق مصوبات هیأت دولت و قانون بودجه، سرمایه شرکت های بیمه دولتی افزایش پیدا کند که البته در این مورد هم نظرات مختلفی وجود دارد.

برخی معتقدند این افزایش سرمایه باید در یک یا دو شرکت انجام شود و برخی دیگر بر این اعتقادند در شرکت های در حال واگذاری، به همراه افزایش سرمایه، باید ابتدا تجدید ساختار مالی به وجود بیاید و بعد عرضه شود.

وی افزود: آنچه مسلم است، شرایط مالی و توانمندی شرکت های بیمه در وضعیت دولتی و با رسالتی که از طرف دولت بر عهده دارند، با زمانی که از مقررات دولتی رها شوند، تفاوت خواهد داشت. وی همچنین به تحلیل سرمایه بیمه آسیا از دیدگاهی دیگر پرداخت و گفت: مسأله دیگری که در بخش ارزشیابی می توانیم به آن بپردازیم، بحث

شفافیت صورت های مالی در شرکت های بیمه، موضوعی است که وزارت امور اقتصادی و دارایی (رییس مجمع تمام شرکت های بیمه دولتی) آن را به عنوان یکی از چالش های صنعت بیمه در همایشی با همین عنوان مورد بررسی قرار داد. شفاف نبودن صورت های مالی، دلایل متعددی دارد که از آن جمله می توان شکل و نحوه گزارش ها، محاسبات سلیقه ای و برخی ابهامات در مقررات و چگونگی محاسبات در مصوبات شورای عالی بیمه را نام برد. جزئیات این موارد در کار گروهی که بیمه آسیا مسئولیت آن را بر عهده داشت، بررسی و در سمینار مدیریت بر چالش های فرا روی صنعت بیمه ارائه شد. شفافیت صورت های مالی از دو بعد، ارائه اطلاعات شفاف به مردم و قابل مقایسه کردن شرکت های بیمه با یکدیگر، بسیار مهم است تا بتوان از مقایسه عملیات شرکت ها، به نتایج تحلیلی درست دست یافت.

معصوم ضمیری، رییس هیأت مدیره و مدیرعامل بیمه آسیا، با بیان عملکرد بخش های مختلف این بیمه در نیمسال جاری گفت: بیمه آسیا به عنوان دومین شرکت بیمه کشور از نظر حجم عملیات، گستردگی شبکه فروش و گستره فعالیت در بخش های مختلف، شش ماهه اول سال ۸۶ را با تولیدی معادل ۲۳/۸۳ میلیارد ریال (که نسبت به همین دوره در سال قبل، ۱۹/۸ درصد رشد نشان می دهد) به پایان برد. ضریب خسارت پرداختی بیمه آسیا در شش ماهه اول سال، ۶۰/۷۵ درصد بوده است.

مدیر عامل بیمه آسیا افزود: حجم سرمایه گذاری

علاقه مند بوده و بتوانند برنامه ای بلند مدت تنظیم نمایند. برنامه بلندمدت رانمی توان با حجم بزرگی از سهام داران تنظیم کرد، چرا که دیدگاه سهام داران در رشد و توسعه بانک ها و بیمه ها بسیار مهم است. لازم است استحکام مدیریتی شرکت های بیمه پس از خصوصی سازی حفظ شود، زیرا در غیر این صورت، قطعاً نتایج دیگری به دست می آید.

ضمیمه در مورد فعالیت های جاری بیمه آسیا و دلایل بالا بودن ضریب خسارت آن نسبت به سایر شرکت های بیمه گفت: بیمه آسیا در دو تا سه سال گذشته، توجه خاصی به بیمه های مسؤلیت داشته است. در مجمع عمومی به تفصیل بیان کردیم بیمه آسیا در سال های ۸۴ و ۸۵ دوازده نوع بیمه مسؤلیت به بازار عرضه کرده است. در واقع، برنامه های مدیریت بیمه آسیا بر توسعه این نوع بیمه متمرکز شده است. باید گفت، زمینه فعالیت در بیمه های مسؤلیت به دلیل محدود نبودن مسؤلیت در جامعه، بسیار گسترده است. به همین دلیل، تعداد پوشش های قابل ارایه در بیمه های مسؤلیت هم

بسیار زیاد می باشد.

بیمه آسیا، تعداد پوشش های قابل ارایه در بیمه های مسؤلیت را از ۱۲ مورد در سال ۸۴ به ۲۵ مورد در سال ۸۵ افزایش داد و در نظر دارد این تعداد را در سال ۸۶ به ۴۵ مورد برساند. یکی از محورهای توسعه شرکت در حال حاضر، عرضه بیمه های مسؤلیت است که ضریب خسارت قابل قبولی هم دارد.

وی همچنین درباره بالا بودن ضریب خسارت بیمه آسیا در مقایسه با شرکت های دیگر گفت: ضریب خسارت در شرکت های بیمه، حد معقولی دارد که بین ۷۰ تا ۸۰ درصد است. اگر این ضریب زیر ۷۰ درصد باشد، مشتریان شرکت از دست خواهند رفت و اگر بیش از ۸۰ درصد باشد، برای شرکت خطرناک است و امکان دارد نتواند به تعهداتش عمل کند. در واقع، ما در بیمه های اتومبیل، بازار بسیار قابل قبولی داریم و به دلیل بالا بودن سهم ما از بازار بیمه اتومبیل نسبت به سهم ما از کل بازار، ضریب خسارتمان نسبت به سایر شرکت های بیمه بیشتر است. ■

وظایف شورای شهر

خوب و بد نظارت بر شرکت های شهرداری

آیا از این پس، شورای شهر بر عملکرد کلیه شرکت های شهرداری نظارت خواهد کرد؟

اگر تصویب لوایح شهرداری و ارایه طرح هایی برای رفع کمبودهای شهر، وظیفه اول شورای شهر است، نظارت بر مدیریت شهری - که بخشی از آن شهرداری است - وظیفه دوم شورا می باشد.

از ابتدای تشکیل شوراها در ایران، بحث نظارت بر عملکرد شهرداری ها، داغ و شبهه انگیز بود و هر عضو شورای شهر از نظارت بر عملکرد شهرداری، تعریف و دیدگاه خاص خود را داشت - که بحث همچنان ادامه دارد. اما همه این تعریف ها از دو دیدگاه کلی فراتر نمی رود: دیدگاه اول که دیدگاهی رادیکال و قانونی است، بر اساس نص صریح قانون شوراها، تصویب لایحه بودجه، متمم تفریغ بودجه

شرکت ها و سازمان های مستقل شهرداری را بر عهده شورای شهر می داند. بر اساس این دیدگاه قانونی، شورای شهر در پایان هر سال مالی می تواند از برنامه ها و عملکرد شرکت ها و سازمان های شهرداری اطلاع کسب کند. اهمیت تصویب بودجه شرکت ها و سازمان های مستقل شهرداری از آن جهت است که دیگر دخل و خرج این شرکت ها در بودجه سالانه شهرداری وارد نمی شود.

گروه اول با استناد به قانون معتقدند بودجه سالانه شرکت ها و سازمان های مستقل شهرداری با ضمایم آن در طول سال (متمم و تفریغ بودجه)، باید به تصویب شورای شهر برسد - اتفاقی که قبل از جلسه بیست و سوم شورای شهر سوم رخ نمی داد. البته پیش

از این، بودجه چهار سازمان مستقل تاکسیرانی، سردخانه ها و کشتارگاه ها، ترمنال های مسافری و پایانه های حمل و نقل ترافیک در هنگام بررسی بودجه کل شهرداری تهران، در شورای شهر تصویب می شد. اما بودجه مابقی شرکت های مستقل زیر نظر شهرداری که دارای مجمع عمومی هستند، به شورای شهر نمی آید و در مجمع عمومی هر شرکت به تصویب می رسد. طرح دو فوریتی کمیسیون برنامه و بودجه شورای شهر که چندی پیش در صحن علنی شورا اعلام وصول شد، از شهرداری می خواست تا بودجه سالانه شرکت ها، سازمان های نوسازی، زیباسازی، آتش نشانی و خدمات ایمنی، میادین میوه و تره بار و بازنشستگی شهرداری را برای تصویب به

شورای شهر ارایه کند. دو فوریت طرح رییس کمیسیون برنامه و بودجه شورای شهر، رأی آورد، ولی در هنگام تصویب ماده واحده، دیدگاه های مختلفی درباره نظارت بر شهرداری در شورای شهر بروز کرد. گروهی که مخالف تصویب این طرح بودند (و در واقع، دیدگاه دوم را تشکیل می دادند) تصویب بودجه سالانه ۷۰ شرکت را (که عده ای تعداد آن را ۹۲ شرکت می دانند) در شورای شهر، کاری سخت دانسته و از آن اظهار نگرانی می کردند. آنان مدعی بودند با ارجاع بودجه شرکت ها و سازمان ها به شورای شهر از قدرت مجمع شرکت ها کاسته می شود، به طوری که اگر کار یا ادغام فوری پیش آید و نیاز به هزینه های فوری باشد باید از شورا اجازه گرفت و همین مسأله عملکرد شرکت ها و سازمان ها را دچار وقفه می کند. از سوی دیگر، مدافعان طرح دو فوریتی معتقد بودند شهردار تهران بارها موافقت خود را با این طرح در جلسات مختلف اعلام کرده است. مهندس حسن بیادی معتقد است: تصویب بودجه سالانه شرکت های شهرداری در شورای شهر کار خوبی است. اما همه از تصویب این طرح واهمه دارند. از دیگر سو، رسول خادم معتقد است که تصویب بودجه متمم و تفریغ بودجه شرکت ها و سازمان های وابسته، مستقل از وظایف اصلی شورای شهر است و این کار باید انجام شود. به این ترتیب، شورای شهر بر وظیفه نظارتی خود از طریق تصویب بودجه دست می یابد و می تواند به شفاف کردن فعالیت شرکت ها کمک کند.

از آنجا که گردش مالی برخی از شرکت های وابسته به شهرداری گاهی از گردش مالی خود شهرداری نیز بیشتر است، باید بر چگونگی عملکرد این شرکت ها نظارت نمود و قانون، این وظیفه را بر عهده شورا گذاشته است.

از سوی دیگر، معتقدان گروه دوم که تنها راه نظارت بر شرکت های شهرداری را فقط از طریق بودجه امکان پذیر نمی دانند، بر یافتن ابزار نظارتی دیگری تأکید می کنند. دکتر محمدعلی نجفی، رییس اسبق سازمان برنامه و بودجه، پیشنهادی را مبنی بر ارایه بودجه تلفیقی سالانه شرکت ها به شهرداری بیان می کند و می گوید: نمی توان تنها از طریق ابزار بودجه، مسایل ساختاری شرکت ها را برطرف کرد.

نظارت بر عملکرد شرکت های شهرداری در میان دو دیدگاه متفاوت همچنان ادامه خواهد داشت، زیرا هنوز شرکت های بسیاری در شهرداری باقی مانده اند. گروه اول خواستار انحلال برخی از شرکت ها هستند زیرا معتقدند که این شرکت ها در زمانی معین برای مأموریتی مشخص راه اندازی شده اند و در حال حاضر کار آنها به اتمام رسیده و نیازی به آنها نیست. اما گروه دوم همچنان بر احتیاط در تصویب بودجه شرکت ها و سازمان ها در شورای شهر و حتی انحلال آنها تأکید می کنند. نحوه تعامل این دو دیدگاه با یکدیگر به طور قطع بر شفاف سازی فعالیت های مالی شرکت های شهرداری تأثیرگذار خواهد بود. ■